

[Landbrugsministeren.]

Endvidere tillader jeg mig på ministeren for offentlige arbejders vegne for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om ændring i statsbaneloven.*

Som det vil fremgå af bemærkningerne, står lovforslaget i nøje sammenhæng med det samtidig hermed fremsatte lovforslag om ændringer i postloven, idet man i overensstemmelse med hidtidig praksis har fundet det rigtigt at lade taksterne for bane-pakker og taksterne for postpakker følges ad.

Udover den takstpolitiske begrundelse er lovforslaget også begrundet i de stigende omkostninger ved udbringningen af pakkerne til adressaterne, hvilken udbringning sker gratis for disse.

De foreslåede takstforhøjelser udgør 10 øre pr. pakke indtil 5 kg, medens forhøjelsen for pakker i højere vægtklasser udgør 25 øre pr. pakke.

Provenuet af disse forhøjelser anslås at ville give statsbanerne en indtægtsforøgelse på $\frac{3}{4}$ mill. kr. årlig.

Med disse bemærkninger tillader jeg mig at indstille forslaget til det høje tings velvillige behandling.

Undervisningsministeren (Bomholt): Jeg skal tillade mig for det høje folketing at fremsætte *forslag til lov om ændring af lov nr. 311 af 4. juli 1942 om folkehøjskoler og landbrugsskoler som ændret ved lov nr. 323 af 14. juni 1946, lov nr. 190 af 15. marts 1947 samt lov nr. 206 af 12. april 1949.*

Initiativet til dette lovforslag, der tilsigter en forbedring af højskolernes og landbrugsskolernes økonomiske kår gennem forøget støtte fra statens side, er udgået fra foreningen af højskoler og landbrugsskoler, som har rettet henvendelse til ministeriet først og fremmest om en forhøjelse af statens tilskud til de pågældende skoler.

Det er givet, at der er stærkt behov for øget støtte, idet den betydelige prisstigning, der er sket siden den nugældende højskolelovs gennemførelse i 1942, i høj grad har ramt disse skoler. Den voldsomme stigning,

der siden da har ramt udgiftsposter som vedligeholdelse, brændsel, madvarer og medhjælp, der spiller en afgørende rolle på disse skolers udgiftsregnskab, indgår overhovedet ikke i tilskudsberegningen, og det er heller ikke praktisk muligt at søge dækning for denne udgiftsstigning gennem elevbetalingen.

Den forhøjelse af lønningstilskuddet til 50 pct. af skolens lønudgifter, der blev indført i 1942, har derhos ikke medført en tilsvarende egentlig driftslettelse for skolerne, da disse jo altid selv har skullet bære halvdelen af enhver stigning på denne post.

Samtidig med udgiftsstigningen er endvidere en del skoler — navnlig de mindre og de, der ligger i tyndt befolkede egne — ramt på indtægtsiden af nogen nedgang i antallet af elever, der kan gennemføre et fuldt 3 eller 5 måneders kursus, og som kan medregnes i det antal årselever, der kræves som betingelse for skolens tilskudsret. Disse skoler har derfor i vidt omfang måttet arbejde med kortere kursus uden normalt statstilskud for at stive økonomien af uden dog at kunne skabe nogenlunde tilfredsstillende balance.

Det er min opfattelse, at man i betragtning af højskolens hidtidige indsats i dansk folkelig kulturs tjeneste må anse det for en uafviselig pligt for nutidens danske samfund at imødekomme dette behov for yderligere støtte og at sikre højskolen, at den kan fortsætte og forny sit virke under tilfredsstillende kår og i det hele afpasset efter tidens udvikling. Dette er baggrunden for det udarbejdede lovforslag, der støtter skolerne dels direkte gennem en forhøjelse af de nuværende tilskud, dels indirekte ved at indføre smidigere og lempeligere regler angående kravene til de forskellige kursus' længde og varighed. Det tilsigtes derigennem ikke blot at øge elevtilgangen til skolerne, men også at søge eleverne hentet fra videre kredse af befolkningen end hidtil, hvor det i overvejende grad har været landbefolkningens unge, der har søgt højskolen.